

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: “Η περιφερειακή διάσταση του ευρωπαϊκού χώρου της έρευνας”»

(2002/C 278/01)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: «Η περιφερειακή διάσταση του ευρωπαϊκού χώρου της έρευνας» (COM(2001) 549 τελικό),

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής της 3ης Οκτωβρίου 2001 να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για το θέμα αυτό, σύμφωνα με το άρθρο 265 παράγραφος 1 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας,

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου της 12ης Ιουνίου 2001 να αναθέσει στην Επιτροπή 1 «Περιφερειακή πολιτική, διαρθρωτικά ταμεία, οικονομική και κοινωνική συνοχή, διασυνοριακή και διαπεριφερειακή συνεργασία» την επεξεργασία της γνωμοδότησης αυτής,

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που υιοθετήθηκε από την επιτροπή «Πολιτική εδαφικής συνοχής»⁽¹⁾ στις 5 Μαρτίου 2002 (CdR 442/2001 rev. 2) [εισηγητής: ο κ. Muller (Πρωθυπουργός του κρατιδίου του Σάαρ, D/EVP)],

υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 44η σύνοδο ολομέλειας της 15ης και 16ης Μαΐου 2002 (συνεδρίαση της 16ης Μαΐου) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η ανάπτυξη μιας κοινωνίας της γνώσης στην Ευρώπη

1. Επικροτεί το γεγονός ότι η Επιτροπή αναγνωρίζει τη σημαντική επίδραση των περιφερειακών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας στη διάρθρωση της ευρωπαϊκής ερευνητικής ικανότητας. Η πρόθεση της Επιτροπής για βελτίωση της αποτελεσματικότητας και προώθηση της συνεργασίας με τις περιφέρειες μέσω συνεργιών των πολιτικών των κρατών μελών στον τομέα της έρευνας, τη βρίσκει απόλυτα σύμφωνη. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να τονισθεί ότι οι συνέργειες και οι αντιστοιχίες που υφίστανται

μεταξύ των πολιτικών για την έρευνα περιλαμβάνουν όλες εκείνες τις πολιτικές που αναπτύσσονται από τα κράτη μέλη όπως επίσης εκείνες που αναπτύσσονται από τις περιφέρειες με αρμοδιότητα στον τομέα αυτό. Όπως έχει ήδη καταστήσει σαφές σε πληθώρα γνωμοδοτήσεών της, το γεγονός αυτό αποτελεί σημαντικό βήμα για την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας στην Ευρώπη. Οι δραστηριότητες από πλευράς περιφερειών, που εδώ και αρκετό διάστημα έχουν ως γνώμονα την ενδυνάμωση της συνεργασίας και την ανάπτυξη συνεργιών στον τομέα της έρευνας και της καινοτομίας, θα πρέπει να συνεχιστούν στο πλαίσιο της εξέλιξης αυτής.

2. Εξακολουθεί να υποστηρίζει περαιτέρω την πρόθεση της Επιτροπής να εντείνει μέσω του έκτου προγράμματος-πλαίσιο τις προσπάθειές της για τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χώρου έρευνας ο οποίος θα δραστηριοποιείται για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας στην Κοινότητα.

⁽¹⁾ Νέα οργάνωση των επιτροπών και των αρμοδιοτήτων τους της 6ης Φεβρουαρίου 2002.

3. Εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η επιστημονική αριστεία θα πρέπει να εξακολουθήσει να αποτελεί το βασικό κριτήριο για την επιλογή των δυνατοτήτων υποστήριξης (π.χ. έργα εντός του έκτου προγράμματος- πλαισίου), ενώ συμπληρωματικά θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα διαρθρωτικά ταμεία για τις οικονομικά μειονεκτούσες περιφέρειες εξακολουθούν να έχουν λόγο ύπαρξης (π.χ. εξόχως απόκεντρες περιφέρειες) και θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη της επιστημονικής υποδομής.

4. Υποστηρίζει την απόφαση για τη συστηματική ενεργοποίηση των πόρων για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης, επιθυμεί όμως να δηλώσει ότι είναι ιδιαίτερα σημαντικό να οριστούν συγκεκριμένοι στόχοι σε συνεργασία με τις περιφέρειες, ώστε να προαχθεί η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας ενόψει των στόχων της ανάπτυξης, της ανταγωνιστικότητας και της απασχόλησης. Η εν λόγω στοχοδότηση θα ενθαρρύνει τις συνέργιες και θα ενώσει τις οικονομικές δυνάμεις, δεν θα πρέπει όμως να εμπλέκεται και να περιορίζει τις αρμοδιότητες των περιφερειών, όπως ορίζονται από την Συνθήκη ΕΕ. Οι στόχοι θα πρέπει να είναι συγκεκριμένοι και εφικτοί. Η εκτίμηση σύμφωνα με την οποία «η Ευρώπη θα πρέπει να βρίσκεται στην πρώτη θέση σε δέκα χρόνια» είναι πολύ γενική και αδιαφοροποίητη, χρειάζεται δε να διευκρινιστεί μέσω εταιρικού διαλόγου με τις περιφέρειες. Οι δραστηριότητες και τα καθήκοντα που ανατίθενται αφενός στην ΕΕ και αφετέρου στις περιφέρειες θα πρέπει να διασαφηνιστούν ρητώς.

5. Συμφωνεί με τη διαπίστωση της Επιτροπής ότι οι ευρωπαϊκές περιφέρειες έχουν πολύ διαφορετικά χαρακτηριστικά όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους και τις τεχνολογίες που διαθέτουν και, επομένως, θα ολοκληρώσουν τις διαδικασίες με διαφορετικούς τρόπους. Για το λόγο αυτό, η υιοθέτηση ενός ενιαίου προτύπου ανάπτυξης θα ήταν λανθασμένη.. Είναι ωστόσο λυπηρό ότι στην ανακοίνωση δεν καθορίζονται ούτε παρουσιάζονται κριτήρια για μια διαφοροποίηση των προτύπων ανάπτυξης. Θα ήταν επιθυμητό να δημιουργηθεί για τον εν λόγω σκοπό μια αμφίδρομη σχέση με τις περιφερειακές (κοινωνικο-οικονομικές) ιδιαιτερότητες ώστε να υποστηριχθούν τα κύρια στοιχεία της πολιτικής.

6. Υπογραμμίζει ακόμη μια φορά τη δήλωση της Επιτροπής σχετικά με την «ικανότητα αυτοοργάνωσης των περιφερειών ως παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης» δεδομένου ότι θα πρέπει να χαρακτηρίζεται από «προσέγγιση σε ορισμένες γενικές αναπτυξιακές αρχές». Αφενός, είναι λυπηρό ότι δεν συγκεκριμενοποιούνται τα παραπάνω στην ανακοίνωση, αφετέρου, θα πρέπει να τονιστεί εκ νέου ότι πολλές περιφέρειες έχουν συμβάλει και στο παρελθόν στη διαμόρφωση της πολιτικής στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας. Για το λόγο αυτό, η Επιτροπή, κατά την επεξεργασία των προτάσεων της στον τομέα της έρευνας, πρέπει να ανταποκρίνεται στις προσπάθειες των περιφερειών λαμβάνοντας περισσότερο υπόψη τα περιφερειακά συμφέροντα και εξασφαλίζοντας μια πιο αποτελεσματική πολιτική στάθμιση μεταξύ των περιφερειών.

7. Επιθυμεί να συζητήσει περαιτέρω την ιδέα της «ανάπτυξης της οικονομίας της γνώσης». Η ΕΤΠ επιθυμεί να διευκρινίσει, ότι δεν μπορεί κανείς να θέσει τη γνώση ως μοναδική βάση μιας οικονομικής καινοτομίας, καθώς η απλή γνώση μπορεί να είναι προσβάσιμη στον καθένα (π.χ. μέσω του Διαδικτύου). Μόνο η εφαρμογή της γνώσης προσφέρει προστιθέμενη αξία. Ο καθοριστι-

κός παράγοντας δεν είναι, επομένως, μόνο το πλεονέκτημα της γνώσης, αλλά το προβάδισμα όσον αφορά τη χρήση της γνώσης. Στο σημείο αυτό έρχονται να προστεθούν στη γνώση και άλλοι παράγοντες που διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο, κυρίως η κοινωνικότητα και η δημιουργικότητα των ανθρώπων, που πρέπει επίσης να ενθαρρυνθούν.

Προσαρμογή της ερευνητικής πολιτικής στις συνθήκες κάθε περιοχής

8. Υποστηρίζει το στόχο της «περιφερειοποίησης» στο βαθμό που συμβάλλει σε μια προσαρμοσμένη προσέγγιση τόσο σε εθνικό όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, των πρωτοβουλιών και συνεργιών στα θέματα της έρευνας, η οποία λαμβάνει υπόψη την κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα και τις ιδιαιτερότητες όπως επίσης τις ανάγκες των Περιφερειών. Όσο ο στόχος είναι η κεντρική και «προσχεδιασμένη» έρευνα ή η στήριξη της έρευνας σε ευρωπαϊκό επίπεδο, θα υπάρχουν αντιδράσεις υπό το πρίσμα της επικουρικότητας και των περιφερειακών αρμοδιοτήτων στον τομέα της έρευνας. Δεν είναι σαφές πως κατά την επικείμενη ανακατανομή αρμοδιοτήτων θα θεσπιστεί μια υγιής νομική βάση μεταξύ Κοινότητας, κρατών μελών και περιφερειών για την συμμετοχή των τελευταίων στις συντονισμένες δραστηριότητες της ερευνητικής πολιτικής. Η Επιτροπή θα μπορούσε να επεξεργαστεί ένα σχέδιο για την επικέντρωση της περιφερειακής πολιτικής στα ανάλογα πολιτικά επίπεδα. Το γεγονός αυτό αναμένεται να οδηγήσει σε μεγαλύτερη πολιτική συνέργια των περιφερειών κατά την προετοιμασία και την εκτέλεση δραστηριοτήτων ερευνητικής πολιτικής σε επίπεδο Κοινότητας.

9. Συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής περί εξασφάλισης της συνοχής των τοπικών δράσεων με μια υπερπεριφερειακή προσέγγιση. Θα επιθυμούσε, ωστόσο, να σημειώσει ότι οι δράσεις θα πρέπει να ξεκινούν από μια κοινή περιφερειακή διάγνωση και τον ορισμό κοινών στρατηγικών στόχων λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη τις περιφέρειες.

10. Εκτιμά ότι η ανάπτυξη και η διάρθρωση περιφερειακών προσεγγίσεων για την προαγωγή της έρευνας και της καινοτομίας πρέπει να συμβαδίζει με την αρχή της περιφερειακής συνεργασίας, πρωτοβουλίας και ιδίας ευθύνης. Οι περιφερειακές συνεργασίες και οι συμμετέχοντες θα πρέπει στο πλαίσιο αυτό να λαμβάνουν ιδιαίτερη οικονομική στήριξη από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Εξάλλου οι περιφέρειες θα πρέπει να μπορούν να επωφελούνται από τη χρήση των νέων μέσων του 6ου προγράμματος ΕΤΑ.

Προώθηση και μεταφορά γνώσης αντί της απλής διάθεσης κεφαλαίων

11. Αμφιβάλλει εάν ο «εκσυγχρονισμός της γνώσης και η μεγαλύτερη διάδοση της τεχνολογίας» θα συμβάλουν στην προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης χωρίς τη διάθεση κεφαλαίων.

Η προώθηση της μεταφοράς γνώσης αποτελεί ένα σημαντικό τομέα δράσεων όσον αφορά την προαγωγή της έρευνας. Η ανακοίνωση δεν καθιστά σαφές εάν η Επιτροπή έχει προβλέπει πρόσθετα ειδικά μέτρα για το σκοπό αυτό. Από πλευράς περιφερειών κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο για την υλοποίηση των στόχων που έχει θέσει η Επιτροπή. Επιστάται εκ νέου η προσοχή στον αποφασιστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι περιφέρειες για τη δημιουργία πυρήνων κατάρτισης νεαρών ερευνητών σε ακαδημαϊκά ιδρύματα, για τη διατήρηση και την ανάπτυξη δημόσιων και ιδιωτικών ερευνητικών ιδρυμάτων καθώς και για τη θέσπιση της περιφερειακής ερευνητικής πολιτικής και των γενικών συνθηκών για τις ΜΜΕ.

Η διακυβέρνηση στον τομέα της έρευνας στις περιφέρειες

12. Τονίζει ότι οι περιφέρειες ήταν και μέχρι πρότινος σε θέση να συμβάλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής έρευνας και καινοτομίας. Είχε μεγάλη σημασία να μπορέσουν όλες οι περιφέρειες να συνεχίζουν υπεύθυνα την εν λόγω πολιτική στο μέλλον.

13. Επιθυμεί να διασαφηνίσει ότι τα επιτυχημένα πρότυπα έρευνας και καινοτομίας δεν μπορούν να αντιγραφούν κατά βούληση. Μόνο με τη δημιουργία νέων μεθόδων ή ερευνητικών πεδίων και λαμβανομένων υπόψη των διαρθρωτικών δεδομένων έχουν οι μειονεκτικές περιφέρειες τη δυνατότητα (φυσικά υπό το πρίσμα ήδη επιτυχημένων προτύπων) να ακολουθήσουν το επιτυχημένο παράδειγμα των «περιφερειών βέλτιστων πρακτικών». Μια παρόμοια ευκαιρία θα αποτελούσε η πλήρωση «θυλάκων» με την συνεχιζόμενη αντικατάσταση των παραδοσιακών με σύγχρονα πολυεπιστημονικά πεδία ερευνών.

Διατήρηση της υπερπεριφερειακής ενίσχυσης της έρευνας

14. Συμφωνεί με την άποψη της Επιτροπής ότι ο χαρακτήρας των υπερπεριφερειακών δραστηριοτήτων στον τομέα της έρευνας πρέπει να διατηρηθεί, ιδίως το στοιχείο της προστιθέμενης ευρωπαϊκής αξίας και της συμπληρωματικότητας των δραστηριοτήτων ως πρότυπο κοινοτικής πολιτικής έρευνας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν συνδυασμοί κατά τους οποίους οι εταίροι προέρχονται από πολύ διαφορετικές περιφέρειες.

15. Τάσσεται υπέρ της προσχώρησης των υποψήφιων κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα προώθησης της έρευνας, ιδιαίτερα υπό τη μορφή υποστήριξης κατά τη δημιουργία και την ανάπτυξη υπερπεριφερειακών συνεργασιών με τις χώρες αυτές στον τομέα της έρευνας. Μέσω παρόμοιων δραστηριοτήτων ενισχύεται η συνοχή.

Διασύνδεση διαρθρωτικής και ερευνητικής πολιτικής

16. Αναγνωρίζει ότι, από τη σκοπιά των περιφερειών των Στόχων 1 και 2, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή λαμβάνει υπόψη την

συνιστώσα της πολιτικής έρευνας και ανάπτυξης, ιδιαίτερα στις μειονεκτούσες περιφέρειες. Παράλληλα, η ΕΤΠ επιθυμεί να επιστήσει την προσοχή στο γεγονός ότι με (ή χωρίς) την ενεργό συμμετοχή της ΕΕ πολλές περιφέρειες έχουν θέσει ήδη σε εφαρμογή στρατηγικές και προγράμματα έρευνας που έχουν ιδιαίτερη σημασία ακόμη και σε ό,τι αφορά τις κοινές πολιτικές έρευνας και καινοτομίας.

17. Επιστά την προσοχή στο γεγονός ότι στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαρθρωτικής πολιτικής, οι ευρωπαϊκές περιφέρειες διαχωρίζονται βάσει αντικειμενικών δεικτών σε ενισχυόμενες και μη ενισχυόμενες. Κατά την εφαρμογή του προγράμματος διαρθρωτικής ανάπτυξης η Ευρωπαϊκή Ένωση βασιζόταν μέχρι πρότινος ως επί το πλείστον στην αρχή της επικουρικότητας: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διέγινωσεν ορθώς ότι οι περιφέρειες μπορούν να ακολουθήσουν εκ του σύνεγγυς την εξέλιξη των επιχειρήσεων και των οργανισμών έρευνας ως ανώτερες πολιτικές αρχές.

18. Υπογραμμίζει την εξαιρετική σημασία της στήριξης της ανάπτυξης ώστε να καταβληθούν οι απαραίτητες προσπάθειες για τις μειονεκτούσες περιφέρειες. Η στήριξη της ανάπτυξης ακολουθεί ωστόσο μια γενικότερη περιφερειακή θέσπιση στόχων από ό,τι η προώθηση της έρευνας. Υπό το πρίσμα αυτό διαχωρίζονται αντιστοίχως στην ανακοίνωση οι λειτουργίες κοινοτικής στήριξης της ανάπτυξης και της κοινοτικής πολιτικής για την έρευνα, όπου όμως θα πρέπει να σημειωθεί ότι στις μειονεκτούσες περιοχές δεν συγκαταλέγονται μόνο οι ενισχυόμενες περιοχές του Στόχου 1 που αναφέρονται στην ανακοίνωση αλλά και οι περιοχές του Στόχου 2 που πραγματοποιούν μια δύσκολη διαρθρωτική μετατροπή. Η Ανακοίνωση θα πρέπει έτσι να είναι πιο ακριβής σε ό,τι αφορά αυτές τις περιφέρειες και να αναφερθεί με ρητό τρόπο στις περιφέρειες του στόχου 2. Σε κάθε περίπτωση απαιτείται ακριβής ανάλυση, ώστε να διευκρινιστούν τα πραγματικά αίτια των διαρθρωτικών αδυναμιών και να αναπτυχθούν βάσει αυτών οι κατάλληλες δράσεις για τη κάθε περίπτωση.

19. Επικροτεί τη συνεργασία και των δύο πολιτικών τομέων. Όσον αφορά τα περιεχόμενα και τα χρηματοοικονομικά μέσα θα πρέπει να διατηρηθεί ο ήδη υπάρχων διαχωρισμός, ώστε να διασφαλιστεί η διαφάνεια κατά την εφαρμογή. Συμφωνεί επίσης με την πρόταση σχετικά με την εξέταση των δυνατοτήτων συνέργειας, όπως γίνεται με υποδειγματικό τρόπο σε ορισμένες περιφέρειες κατά τη δημιουργία επιστημονικών κέντρων.

20. Επικροτεί τη δέσμευση για τις «εξόχως απόκεντρες περιφέρειες» σε ό,τι αφορά την υποστήριξη της περαιτέρω ανάπτυξής τους. Οι περιφέρειες αυτές, σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που τους παρέχονται από τη Συνθήκη ΕΚ, θα πρέπει φυσικά να αποφασίζουν ελεύθερα εάν και με ποιον τρόπο επιθυμούν να ενταχθούν στην κοινοτική πολιτική έρευνας και καινοτομίας. Μια κατανομή συγκεκριμένων πεδίων έρευνας δεν ενδείκνυται, σύμφωνα με την Επιτροπή των Περιφερειών, για την επίτευξη των στόχων που έχει θέσει η Επιτροπή.

Ο ρόλος των «καινοτόμων δράσεων»

21. Υποστηρίζει την προσπάθεια της Επιτροπής για τη δημιουργία ή την ενίσχυση δικτύων συνεργασίας. Τα εν λόγω δίκτυα δεν θα πρέπει ωστόσο να λάβουν αποκλειστικά τη μορφή προσωποπαγών υπηρεσιών μεταφοράς. Θα μπορούσαν να οργανωθούν με την ίδια αποτελεσματικότητα σε πολλούς τομείς, βάσει προτύπων ηλεκτρονικής και πληροφορικής φύσεως, με τη μορφή δημόσιων/ιδιωτικών εταιρικών σχέσεων ώστε με τον τρόπο αυτό να οδηγήσουν σε μια ισορροπία προσωπικού και γνώσεων.

22. Επικροτεί τα μέτρα που προτείνονται στην ανακοίνωση σχετικά με την αύξηση και την προώθηση της γεωγραφικής και διακλαδικής κινητικότητας ερευνητών μέσω κυρίως της συγκρότησης κέντρων κινητικότητας σε ένα προσιτό στον πολίτη επίπεδο, και ειδικότερα στο περιφερειακό. Στα πλαίσια αυτά η Επιτροπή των Περιφερειών θεωρεί όμως απαραίτητη τη διαμόρφωση και διαδίκτυωση εξειδικευμένων τραπεζών δεδομένων και βάσεων σύμφωνα με τις ανάγκες των χρηστών, ώστε να προωθηθεί με τη χρήση σύγχρονων μέσων πληροφορικής και επικοινωνίας η κινητικότητα της γνώσης και η μεταφορά της. Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν οι τράπεζες δεδομένων γονιδιαμιατικής και πρωτεϊνωματικής στη βιοτεχνολογία, που τροφοδοτούνται από πρόσφατα ερευνητικά αποτελέσματα ανά τον κόσμο. Με τους τρόπους αυτούς οι επιστήμονες μπορούν να θέτουν τις ανακαλύψεις τους στη διάθεση των συναδέλφων τους ανεξαρτήτως από τον τόπο στον οποίο βρίσκεται ο ερευνητής. Η διαχείριση εξειδικευμένων συνεταιρικών έργων για τη μεταφορά γνώσεων θα πρέπει να αποτελεί έναν ακόμη βασικό στόχο για την προώθηση της τεχνολογίας. Θα παρείχε τη δυνατότητα σε ερευνητές να ερευνούν το ίδιο θέμα από διαφορετικές τοποθεσίες.

23. Συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής όσον αφορά την προώθηση της έρευνας στις ΜΜΕ αλλά και εντός αυτών, όπως επίσης μιας πολιτικής για την ενθάρρυνση των ΜΜΕ να συμμετάσχουν στις ερευνητικές δραστηριότητες που συνδέονται με το 6ο πρόγραμμα-πλαίσιο. Από τη σκοπιά αυτή, ειδική προσπάθεια πρέπει να καταβληθεί για να διασφαλισθεί η πλήρης συμμετοχή των ΜΜΕ σε πιο σημαντικά ως προς τις διαστάσεις τους μέσα, όπως είναι τα ολοκληρωμένα σχέδια και τα κέντρα αριστείας. Στο πλαίσιο αυτό η ΕΤΠ καλεί εκ νέου την Επιτροπή να βελτιώσει τη συνεργασία μεταξύ των σχετικών γενικών διευθύνσεων καθώς και τη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών για τις ΜΜΕ και των εθνικών σημείων επαφής. Περαιτέρω θα μπορούσε να ενισχυθεί και η συμμετοχή των ΜΜΕ μέσω της προώθησης της μεταφοράς και της εξέτασης γνώσεων και τεχνολογιών καθώς και της χρήσης των αποτελεσμάτων της έρευνας με πρόσβαση, δημιουργία και χρηματοδότηση ηλεκτρονικών δικτύων υψηλών αποδόσεων για σχέδια που αφορούν την έρευνα και την καινοτομία.

24. Επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να αναπτύξει τεχνολογικές στρατηγικές μέσω εταιρικού διαλόγου με τις περιφέρειες. Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούσε η Επιτροπή να παράσχει τα κατάλληλα μέσα, ιδιαίτερα στις μειονεκτούσες περιφέρειες.

25. Υποστηρίζει τα προτεινόμενα μέτρα καινοτομίας που αποσκοπούν στην προώθηση επωαστηρίων νέων επιχειρήσεων, την ενίσχυση κερδοφόρων υποπροϊόντων, νεοσύστατων φορέων και νέων επενδύσεων.

26. Επιθυμεί το διάλογο μεταξύ των αρμόδιων αρχών, ώστε να μειωθούν μελλοντικά οι δαπάνες για την υποβολή αιτήσεων κοινοτικών ερευνητικών ενισχύσεων, γεγονός που επί του παρόντος συνιστά συχνά εμπόδιο για την περαιτέρω εξέλιξη. Σε πολλές ανταλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων και ακαδημαϊκών ιδρυμάτων, κατέστη σαφές ότι στις περισσότερες περιπτώσεις δεν υποβλήθηκαν αιτήσεις για κοινοτική επιχορήγηση, καθώς οι επενδύσεις (σε προσωπικό) δεν τελεσφορούν ακόμη και σε περίπτωση θετικής απάντησης της Επιτροπής. Το γεγονός αυτό είναι λυπηρό, κυρίως στην περίπτωση νέων καινοτόμων επιχειρήσεων οι οποίες πρέπει να προγραμματίσουν τη χρησιμοποίηση του προσωπικού τους με μεγάλη προσοχή και διαθέτουν ελάχιστες πηγές χρηματοδότησης. Μια διαδικασία σε δύο φάσεις, εκ των οποίων η πρώτη θα συμπεριλάμβανε την κατάθεση της αίτησης, όπου με σχετικά μη γραφειοκρατικές διαδικασίες θα κρίνεται η επιλεξιμότητα ενός σχεδίου το οποίο στη συνέχεια κατά τη δεύτερη φάση θα υλοποιείται, θα μπορούσε να αποτελεί πιθανή λύση. Κατ'αυτόν τον τρόπο μπορούν να αποφευχθούν η δημιουργία νέων γραφείων υποστήριξης αιτήσεων και τα σχετικά έξοδα.

Δράσεις για την περιφερειακή προσέγγιση του ευρωπαϊκού χώρου έρευνας

27. Υποστηρίζει την πρόθεση ανάπτυξης και ενίσχυσης κέντρων αριστείας τα οποία θα δρουν σε περιφερειακό, υπερπεριφερειακό και διεθνές επίπεδο.

28. Εκφράζει ωστόσο τις αμφιβολίες της ότι με τα εν λόγω μέτρα (ανάπτυξη κέντρων αριστείας) θα αναχαιτισθεί η διαπεριφερειακή διαρροή εγκεφάλων. Το γεγονός αυτό εξαρτάται από επιστημονικούς και ιδιαίτερα από κοινωνικούς και οικονομικούς παράγοντες και δεν μπορεί να υποστηριχθεί μόνο από τα εν λόγω μέτρα.

Η θέσπιση της συγκριτικής αξιολόγησης ως στόχου

29. Εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι η συγκριτική αξιολόγηση που πραγματοποιείται ήδη από πλευράς Επιτροπής σε ορισμένους τομείς — τόσο από οικονομικούς συμβούλους όσο και σε τμήματα εκπαίδευσης — αντιμετωπίζεται συχνά με δυσπιστία και απόρριψη. Για μια επιτυχημένη κοινοτική συγκριτική αξιολόγηση στις περιφέρειες η οποία θα συμβάλει σε μια μελλοντική προώθηση της έρευνας από πλευράς ΕΕ, λαμβάνοντας περισσότερο υπόψη τις ανάγκες που υπάρχουν, θα πρέπει να ορισθούν εύλογοι δείκτες και μέθοδοι ελέγχου που θα επιτρέπουν τη σύγκριση των περιφερειών και θα βοηθούν ώστε η χρήση τους να είναι ορθή και αποτελεσματική. Τα μέσα θα πρέπει να επιλέγονται με τέτοια κριτήρια ώστε τα αίτια για τις υπάρχουσες διαρθρωτικές ελλείψεις να μπορούν να καθίστανται σαφή και να αντιμετωπίζονται με ανάλογη προσπάθεια. Θα πρέπει να τονιστεί για μια ακόμη φορά ότι, ιδιαίτερα οι μειονεκτούσες περιοχές, για

να επιτυγχάνουν κάτι πρέπει να υιοθετούν καινοτομίες. Για τις εν λόγω περιφέρειες η συγκριτική αξιολόγηση που βασίζεται στην εμπειρία με την έννοια των «βέλτιστων πρακτικών» δεν αποτελεί μεγάλη βοήθεια, καθότι εξέχοντα παραδείγματα (όπως π.χ. η

περίπτωση του Martinsried) δεν αντιγράφονται. Οι περιφέρειες πρέπει να συνεργάζονται για την ανάπτυξη μεθόδων που ταιριάζουν ειδικά με το περιβάλλον τους και να συγκρίνουν τις μέχρι τώρα εμπειρίες τους με συγκρίσιμα μέσα.

Βρυξέλλες, 16 Μαΐου 2002.

Ο Πρόεδρος

της Επιτροπής των Περιφερειών

Albert BORE

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών για την «Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη σύσταση κοινής επιχείρησης Galileo»

(2002/C 278/02)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ,

έχοντας υπόψη την Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για τη σύσταση κοινής επιχείρησης Galileo [COM (2001) 336 τελικό — 2001/0136 (CNS)]·

έχοντας υπόψη την απόφαση της Επιτροπής από 25 Ιουνίου 2001 περί διαβουλεύσεως με την ΕΤΠ, σύμφωνα με τα άρθρα 265, 1 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα·

έχοντας υπόψη την απόφαση του Προεδρείου από 12 Ιουνίου 2001 και από 6 Φεβρουαρίου 2002 με την οποία επιφορτίσθηκε η επιτροπή για την πολιτική εδαφικής συνοχής με την κατάρτιση της σχετικής γνωμοδότησης·

έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου κατά τις συνεδριάσεις του στην Κολωνία (3 και 4 Ιουνίου 1999), στη Φέιρα (19 και 20 Ιουνίου 2001), όπου κάνουν αναφορά στο Galileo·

έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Συμβουλίου της 5ης Απριλίου 2001·

έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση που υιοθέτησε η επιτροπή για την πολιτική εδαφικής συνοχής στις⁽¹⁾ 5 Μαρτίου 2002 (CdR 380/2001 rev. 2) (εισηγητής: ο κ. Ταμπακίδης, ΕΛ, ΕΣΚ), Δήμαρχος Αγίων Αναργύρων·

εκτιμώντας ότι ήδη τα πρώτα συμβόλαια και οι μελέτες σκοπιμότητας χρηματοδοτήθηκαν από το 4ο και 5ο πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την ανάπτυξη·

εκτιμώντας ότι από τον Απρίλιο του 2001, η φάση ορισμού του Galileo πέρασε στην υλοποίησή της, ώστε να δοκιμαστούν και να αποδειχτούν επαρκείς οι υποθέσεις εργασίας που ήδη έχουν αναπτυχθεί, και ειδικότερα εκείνες που σχετίζονται με την αρχιτεκτονική του συστήματος·

εκτιμώντας ότι η φάση υλοποίησης των ορισμών θα ακολουθηθεί από τη φάση ανάπτυξης του συστήματος, κατά την οποία θα παραχθούν οι δορυφόροι καθώς και τα επίγεια στοιχεία, θα γίνει η εκτόξευση των δορυφόρων και η εγκατάσταση του λοιπού εξοπλισμού, ώστε το σύστημα να μπορεί να λειτουργήσει το 2008·

⁽¹⁾ Νέα οργάνωση των επιτροπών και των αρμοδιοτήτων τους της 6ης Φεβρουαρίου 2002.